

malas cogitationes. ydola eorum
.i. malas opationes. lucos umbro
sos. i. malas exultationes debet
totalit̄ extirpare. **Gene. xxxv**
Abiatis deos alienos qui sunt in
medio vri. et mundammi et mu
tate vestimenta vestra Quia em̄
xpiani sancti sunt et electi. ideo
debēt eē a talibz cōsōrtijs alieni.

Hic dicit q̄ terra pmissio
nis est religio vel ecclesia. a qua
scilicet eiciendi sunt septem popu
li. scz septem genera hominūz pec
catorum. **Etheus** em̄ qui interp̄
tatur stupidus. signat ibelles a
timorosos. de quibus d̄ in ps̄.
Crepidauerunt timore vbi n̄ eāt
timor. **Gergeseus** q̄ interpretatur
colonus eiciens. signat raptores
et v̄surarios qui pauperes eiciūt
de domibus et possessionibus eorū.
Job. xxiiij. **Vulgum** pauperum
spoliauerunt. r̄. **Amorreus** qui
interpretatur amaricans seu ama
ra loquens. significat inuidos. q̄
de prosperitate aliorū amaricantur
et cōtra alios libenter amara elo
quūtur. **Job. x.** Loquar i amari
tudine anime mee. **Chananeus** q̄
interpretatur possidēs l̄ negotiator
signat auaros. qui possident ma
le seruando. a negotiatur male ac
quirendo. **Ezech. xxviii.** In mlti
tudine negotiationis tue impleta
sūt interiora tua iniquitate. **Phere
seus** qui interpretatur separas sig
nat detractores qui separāt ami
cias aliorum. **Prover. xvi.** Vir
verbofus sepat principes **Jebuse
us** q̄ interpretatur p̄sepe l̄ concu
cator. signat luxuriosos a gulosos
qui scz vestijs. i. motibz et delecta

tionibus carnis sunt pabuluz et
p̄sepe. **Zacha. xi.** Pasce peco
ra occasionis. **Eueus** qui interpre
tatur ferus l̄ pessimus signat cru
deles et superbos quibz d̄ **Gene
xvi.** — **Hic** erit ferus et eregione
fratru suorum figet tabernacula.
Ista est ergo veritas q̄ popul⁹ is
rahel. i. v̄ri iusti non debent talibz
malis populis. i. peccatoribus con
federari. nec eorum cōsorcia fa
miliaritates vl̄ connubia diligere
vel sectari. s̄ potius tales debent
de terra promissionis id est de ec
clesia eici. a are eorum et ydola. i.
vicia eorūdez destruī et subici. vt
sic ipsi filij israhel. i. v̄ri ecclesial
tica sint sancti domino et electi. **Le
uiti. xix.** Sancti estote qm̄ ego san
ctus sum r̄. **¶** Vel dic q̄ **etheus**
est timor. **gergeseus** rapina. **amor
reus** est inuidia. **chananeus** est a
uauicia. **phereus** est ira vl̄ detrac
tio. **gebuseus** est luxuria. **eueus**
est superbia. qui scz populi sunt
de terra promissionis mentis nos
tre eiciendi. a ibidē filij israhel. i.
virtutes et merita substituen
tur

Capitulū scdm.

¶ A

Hiorum israhel vesti
mēta non fuerūt cōsūp
ta. a sacramenta non
fuerūt attrita Et d̄ ibi q̄
terra p̄missionis est terra frumenti
olei mellis et vinearum. in cuius
cāpis erūpūt fluuioz abissi. cui⁹
lapides ferrū sūt. a de e⁹ mōtibz

Moz ¶ In scriptura loquendo moraliter per ouem intelligitur simplex et infirma innocentia. per bouem vero intelligitur fortitudo vel iusticia. Primogenita autem istorum bona opera sunt que quandoq; a simplicitate quandoq; a fortitudine mentis procedunt. Sed reuera sic debet esse q; ista primogenita. i. ista bona opera non debent ad publicum deduci. nec per inanem gloriam manifestari. nec lana seu velamine secretae humilitatis priuari. coram domino enim debent talia primogenita. i. talia bona opera nostra comedere. i. ad solam dei gloriam ordinari. et nulla vana gloria debet ex eis queri quolibet vel sperari. **Moth. v.** Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus etc. **Vnde greg.** In primogenito bouis operari prohibemur et a tondendo primogenito ouis compelemur. quia si quid robustum exerceat inapimus. in aperto ostendere accus non debemus. ¶ Sic et cum vita nostra simplex quod atq; innocuum inchoat. dignum est et secreta sui velamina non relinquat. nec nudum humanis oculis quasi subducto vellere se ostendat. ¶ **B** ¶ Vel dic q; primogenita significant viros religiosos et clericos tanquam inter ceteros magis dignos. Sed istorum quidam sunt primogeniti bouis. i. viri fortes atq; perfecti. quidam primogeniti ouis id est viri simplices atq; infirmi. **Ista est ergo veritas** q; non est in talibus operandum. quia scilicet perfecti isti ad publicum

mundi opera et negocia non sunt trahendi nec in eis occupati esse debent. Primogeniti vero ouis. i. simplices non sunt tondendi nec vellere bonorum temporalium permitus denudandi. quia breuiter istud est verum q; lana bonorum temporalium debet simplicibus et imperfectis pro sustentamento dimitti. et q; viri perfecti et sancti nunquam debent in temporalibus negociis occupari. sed coram domino comedere id est in solo dei seruitio mancipari. **Corinth. vii.** ¶ **P**reco episcopi estis. nolite fieri sicut hominum. i. ad dei seruitium ordinati estis. nolite appetere mundi officium vel seruitium.

Hic dicitur q; anno septimo debita non repetebatur sed eorum repetitio ad sequentes annos differre batur ut exponit con. estor. Et sic ista erat differentia inter annum remissionis septimum et annum iubilei quinquagesimum. quia scilicet septimus annus debita non tollebat sed differrebat. i. iubilaeus vero omnia remittebat. ¶ **Moz** ¶ Isti duo anni signant duos statos scilicet gratie et glorie. Septimus enim gratiam designat. propter septiforme spiritum quem ministrat. Iubilaeus autem gloriam propter hereditatem paradisi perditam quam restaurat. **Istud est verum q; debita id est peccata septimo anno. i. per gratiam non ex toto tolluntur** quia scilicet adhuc reatus et obligatio ad penam remanet. qui anno sequenti id est post mortem in purgatorio repetitur. **Sed reuera iubilaeus id est glorie statos**

Capitulum
¶ Anno septimo emittitur
¶ donandis hoc melio
¶ toto xv. leode. hoc
¶ xxi. An autem dicitur
¶ in operaberis inquit in primo
¶ mo bouis. nec tondetis
¶ mium ouis in conspectu
¶ dei tui. comedas ea per
¶ gulos in loco quem designat

allegai q̄ pietas fieri pietati p̄ntū
p̄ceret. a q̄ cōsāguinitatis v̄mēu
lū soluit vbi quis in ydolatrā v̄l
heresim labit. in tātū q̄ frater a
frēl filius a patre occidi iubetur
Et allega ḡnalit̄ cōtra hereticos
qui alios mouent ad ydolatrā
et ad male credēdū. q̄ scilz statim
de lēt de medio tolli et lapidari. i.
durus sētēns castigari. ¶ C

Doctrīnā regis eligēdi ponit
hic dñs dicens. Non potens
alterius gēnis hōem regē facere q̄
nō sit frater tuus. cūq̄ cōstituit
fuerat nō mltiplicabit sibi equos
nec reducet pplm in egiptū eq̄ta
tus nū nero subleuat. non hēbit
vxores plurimas q̄ alliciant cor
eius nec argēti l̄ aurā immēsa pō
dera cōgregabit Legat deut̄ cō no
miū legis. n̄ elēuet cor suū super
frēs suos p̄ supbiaz. nec declinet
ad dextrā siue ad sinistrā ¶ Mor

Ista omnia cōpetūt l̄ p̄ncipil̄ pla
to. q̄a reuera iste sp̄ debet efficere
ligi et assumi de gremio de secta l̄
de p̄ta dū tamē sufficiēs inueniā
tur. Nō em̄ dēt p̄ficia hēticus orto
doxis. layc̄. eleuas. secularis ele
ue. religio. extraneus domesti
cus de collegio et de gremio d̄z al
sumi. cuius vita et mores meli⁹
possunt alijs cōformari. Vnde nu
mer̄ xxxvi. Cūctē femine. i. cūc
to ecclē maritos de eadē tribu ac
cipiant vt hereditas permāneat
in familijs. Et bene dicit vt here
ditas permāneat in familijs. q̄a p̄
certo q̄n rex l̄ platus de aliena t̄bu
.i. aliena p̄ua sumit. hēditas b̄n
ficioz ecclē n̄ remanet i familijs
suis ymmo ad illos q̄ sūt de illius

plati p̄tibz deriuat. qz scz illi bene
ficiantur et pmouētur. filij v̄cō ec
clesie dimittuntur. Ideo illi p̄nt
dicere illud. Trenoz. m̄j. V̄cō di
tas nr̄a versa ē ad alienos. dom⁹
nostre ad extraneos. Tal̄ ergo
rex iudex l̄ platus debet generalit̄
ter t̄na fugere. et t̄na facere. fu
gere dico debet t̄na. scz p̄paz et
elationem. et hoc est qd̄ d̄z. non
multiplicabit sibi equos. Item
auariciam et ambitionez et hoc ē
qd̄ dicitur qd̄ nō cōgregabit argē
ti et aurā immensa pondera. Itēz
amcorum carnalium affectionez
et hoc est qd̄ dicitur. nō multipli
cabit sibi vxores. i. carnales parē
tes. de quibus scilicet filios a ne
potulos recipiat. propter quorū
affectum iusticiam de relinquat.
Constat enim qd̄ ista t̄na destrui
unt hodie reges prelatos et supe
riores nostros. scilicet pompa i q̄
expendant plus q̄ liceat. auaricia
a propter quam congregant pl⁹
q̄ debeat. carnalis affectus per
quem nepotes congregant et di
ligunt plus q̄ oporteat. et ideo
dicit solinus qd̄ i capronea yndie
insula mos fuit nullum regem eli
gere qui pater esset. quin ymmo
si liberos educare vellet exueba
tur regia potestate. quod vt ait
fiebat ne regnum fieret heredita
rium. ¶ Item alia t̄na debe
bat facere scilicet studere pruden
tiam. humilitatem seruare. a ius
ticiam custodire. Decet enim re
gem vel superiorem. qd̄ habeat
prudentiam et scientiam. ideo
bene dicitur qd̄ ipse debet legere
deuteronomium librum. l̄ legis

ipsum iudicet et si potest per mē
suetudinem ipsum trahat. **Math**
x. Primū dicitur pax hūit domū
Qd si pacem recipiat et se emen
dare promittat. sub tributo. i. sū
obediencia et disciplina ipsū uiue
re tūc dimittat. et ab anstera im
pugnatione et correctōe manūz
suam compescat quia sicut dicit.
Ezechiel. xvij. non vult de? mor
tem peccatoris. sed magis vt con
uertatur et uiuat. Si vero nolit
pacem recipere. nec sub tributo
.i. obediencia qd iustum est face
re. tūc necesse est ipsū seueritē cas
tigare. et si sit necesse destruere l
geuare. vt sic illum qui verbo nō
vult corrigi possint verbera fran
gere vñ domare. **Eccl. xxij.** Ser
uo maliuolo tortura et compedes
Tali modo etiam videtur dominus
contra impios procedere. quia co
tidie nō cessat ipsis pacē et misericor
diaz nō per scripturas offerre q
quia recipere non curat solet eos
p̄petuo cōdēpnare.

Caplm. viij.

Quoniam quis mulierēz gē
tilēm pulchram capti
uam suam in vxorem
volebat accipere. ipsā
primo in domum suam debebat i
troducere. que ad hoc qd vix isra
helitica posset vxor fieri ista per or
dinem debebat facere. quia scz p̄
mo debebat celsariē capillorū su
orum radere. deinde debebat un
gues suos arcumadere. tandem
debebat vestimenta sua in quibz
capta fuit deponere. et finalit̄ in

domo sua sedens debebat patrem
suum per vnum mensem deflere.
et sic poterat ab israhelita accipi.
et ipsius vxor esse. **Deuteronomij**
xxi. **Moz** **¶** Dic allego
riē qd talis mulier gentilis et cap
tiua signat scientias gentium et
philosophicā disciplināz. que scz
a nob captiua ducitur quando p
subilitatem intellectus i utilita
tem ecclesie vertitur ita qd quasi
compulsa fidei famulatur. **¶** Igi
tur si aliquis israhelita videns de
um. i. aliquis theologus videns
huiusmodi mulieres. i. philoso
phicā disciplināz delectabilem
et pulchram. placuerit qd sibi ip
sam legere studere l̄ scire. añ om
nia necesse habet superfluitatem
ipsius. i. ipsos errores gentium
immixtos eidem penitus amoue
re. et vngues capillos et vestes. i.
quicquid exterius gentile et he
renicum sapere videtur deo et
sacre scripture cōtrarium gladio
intellectus et fidei totaliter rese
care. Et sic erit licitum istam vx
orem tibi sumere. et ipsam sciē
tiam gentium poteris israheliti
cam facere. scz ad vsum veritatis
et fidei applicare. **Gene. xij.** **Ec**
ce vxor tua accipe eam et vade.
¶ B **¶** Vel dic qd ista mu
lier est anima peccatrix. que scz
pulchra dicitur pro eo qd in pul
chritudine naturalium a domino
deo constituitur et creatur. Per ca
pillos vngues et vestes que sūt
quedam res quasi nō naturales
sed accidentales. nō viue sed mor
tue. non necessarie sed superflue
intelliguntur ipsius mali mores

et peccata mortalia. Vnde capilli
signant malas cogitationes. un
gues manuum signant malas o
perationes. vestimenta aut quib9
capta est significat male conuersa
tionis mores et conditiones. Igi
tur quando de muliere gentili debz
fieri israelitica. de ancilla vxor.
de serua libera. de aia peccatrice a
nima sancta. et quando ad casti
conubiū qd fit in presenti per gra
tiam et in futuro p gloriam est ad
mittenda. quatuor sunt sibi nece
ssaria. scz qd per penitentiam et co
fessionem radat capillos capiti sui
.i. omnem cordis immundam cogi
tationem. arcuadat ungues. i. o
nem supbiam et mortuam opatio
nem. mutet gentilitatis vestes. i.
oem malam conuersationem. sede
at in domo conscientie p supbia9 co
sideratione. et defleat patrem et
matrem. i. mundum et carnem a o
nem quam exm contraxit maculaz
et infectionez. dicendo illud. **Je
remie. xv.** Veni mihi mater mea qd
genuisti. Et sic post triginta dies
qui constant ex de natio ter ducto
.i. post completionem de cem man
datorum et trinitatis fidem vir il
le qui in crucis prelio eam acqui
siuerat et ceperat scz crustus xpia
na aiam sibi p gram desposabit.
et corpori suo mistico spualit iun
ges vxorem et sposa spualit cose
crabit. **Osée. i.** Vade et accipe vx
orem fornicariam. Et sequitur sa
plo sequenti **Sponsabo te mihi i fi
de.** ¶ Vel dic qd istud potest ad
leam dia de anima gentili p pre
dicatorem conuersa. que ad hoc
qz corpori xpi mistico. i. ecclie iuni

gat. necesse e qd quatuor faciat qd si
pius exprimit. vt sup. ¶ **C**
Homo qui habebat duas vx
ores. vnā predilectam a
alteram odiosam. et fuerat filius
odiose primogenitus. et voluit
diuidere hereditatem inter filios
suos. non poterit filium predile
cte primogenitum facere. sed fili
um odiose primogenitum facere.
dabitqz sibi de omnibus que pos
sident cuncta duplicia. ipse em est
principius liberorū eius. et ei debe
tur primogenita. ¶ **¶ Mor. 4**
Dic qd hō potest significare prela
tū. Due vxores eius sunt carnal
affectio pdilecta. et propa ecclie
odiosa. Primogeniti sunt filii ec
clesie et illi qui sunt de ecclesia.
vl de patre pcreati. qui videtur
hodie filii odiosi. secundogeniti sūt
carnales amici. quos scz vxor eo
rum predilecta. i. carnalis affectio
gnauit. Igitur istud est ver. qd
quando homo iste scilicet pilatus
vult inter filios et subditos suos
lō sua. i. beneficia diuidere. n debz
primogenitos ecclie filios postpo
nere. nec carnalit dilectos istis pri
mogenitis anteferre. i. primapa
les facere. nec primogenita idest
beneficia pinguiora qd debebantur
primogenitis secundogenitis debet e
buere. sed istis primogenitis filijs
.i. vris sufficientibus et bonis ab
ecclesia pcreatis cuncta duplicia
.i. in duplo meliora alijs debet da
re. Isti enim sunt primapum li
berorum eius. id est isti sunt pro
prij filii ecclesie. a ideo primoge
nita et pinguis id est primapalia
beneficia talibus debent dari.

Cuius tamen membrum facit
modo multo qui filios copales
scilicet meminit. ita qd ipsi
plangendo possunt dicere illud.
Eccl. iij. Quis mea verba e
ad alios et alio. ¶ **¶ Mor. 4**
Primogeniti mea an tuus. nūc
exim deponit benedictione me
am. ¶ **¶ Mor. 4**
Vic qd due vxores sūt
vna que oditur. et caro que di
ligitur. Vt tamen sapiens non
debet filios. affectus et opor
tuit. p. primogenitis filijs. am
a. fructibus et opibus anteferre
et carere.
Significat quis filium pro
ternum et carnalem et
qui non audit patris et matris
iuramentum debent patre et ma
tre cum aspicere et ad sermo
niū suū ducere et ducere. Fi
lius sicut rostris procerus et cōtu
nar mōdica nostra audire con
temptit. conuersionibus vacat
lucro etqz amariis. lapidib9
obicit cum vniuersa multitudine.
¶ Mor. 4 Istud p allegan
tra malos et proceros subditos
qui scz patre suo et matre. ecclesie
ore dicit noluit. sed procerum centu
māre ludis et conuersionibus i
nuitur. quia scz parentes. i. pee
lis coram lapidibus. i. oues cor
mentibus meo ipsos obtulit
et conuoluit. Ita enim est vni
uersus qd debet cum lapidace a
vires et castigare et corrigere
inuitur et acquer. qui paren
tes suos tam carnalit9 qd spua
litate et lais adignatur
et magis sicut conuoluit
inuitur. luptate mandare et

Cuius tamen contrarium faciunt modo multi. qui filios corporales spūalibus anteponunt. ita qd ipsi plangendo possunt dicere illud. **treñ. nñ.** Hereditas nrā verſa ē ad alienos. Et illud. **gene. xxvñ** Primogenita mea añ tulit. nūc etiā ſurripuit benedictionē meam. **¶ Vl** dic qd due vxores ſūt anima que oditur. et caro que diligitur. Vir tamen ſapiens non debet filios. i. affectus et opera carnis. primogenitis filijs. i. anime affectibus et operibus anteferre et cetera. **¶ D**

S genuerit quis filium proteruum et contumacem et qui non audiat patris et matris imperium: debebant pater et mater eum apprehendere et ad ſenectū iudicium ducere et dicere. **¶ Fi**lius iste noſter proteruus et contumax mādata noſtra audire contempnit. comestationibus vacat luxurie atq; conuiuijs. lapidib9 obruet eum vniuerſa multitudo. **¶ Mor** **¶ I**ſtud p̄t allegari contra malos et proteruos ſubditos qui ſc3 patri ſuo et m̄ri. i. eccleſie obedire nolūt. ſed proterui contumaces ludis et comestationibus intendunt. quia ſc3 parentes. i. prelati eorum lapidibus. i. duris correctionibus merito ipſos obruūt et confundūt. **¶ I**ſta enim eſt veritas qd oēs debent eum lapidare et obruere et caſtigare et corrigere increpare et arguere. qui parentibus ſuis tam carnalib9 q̄ ſpūalibus uultis et licitis deſignatur obedire. et magis ſtudet comestationibus et luxurie intendere et

vacare. **¶ Nō** poſſimie de apoſtatis debet dici qui reuera q̄a uigo obedientie ſe ſubtrahunt p̄meretur ab oib9 lapidari. **¶ E**

Hic precipitur qd ille q̄ captiuam duxerat uxorem ſi ſibi tandem diſpliceret poterat eam dimittere. ipſam tamen nō poterat in ſeruitutē reducere. nec per potentiam opprimere. ſed liberā p̄mittere abire. **¶ Mor** **¶ S**ic vere ſi q̄s habeat aliquē aīcū ſibi i cōiugio. i. familiaritate et amicitia cōiunctū. nullomō ipſum debet opprimere l' turbare: nec p̄ potentia ledere l' ḡ uare. ſed potius ſi ſibi nō placet oportet gr̄ate dimittere. et ſe ab eius cōſortio ſegregare q̄a ſicut dicit **ſeneca**. Turpe eſt cum illo bellum genere cum quo familiarit' vixens.

¶ Caplm. ix.

¶ A

Moſes volēs qd nō p̄mixta ſint ad inuicem rerum negocia. fecit p̄hibitiōnē gr̄alē qd viz nō vtereſ veſte muliebri et ecōuſo. **¶ Deute. xxij.** **¶ Mor** **¶ A**d hoc allegari p̄t qd nullus det alterius officium vſurpare. quia. ſ. inter iuges viri nō dūt muliebria officia facere nec taliter effemian l' molliri: qd ſe velint in reb9 feminis occupare. iuxta illud **ſenecæ** **¶ Si** te mantū. et virū cogita. **¶ Mu**lier etiā nūq̄ in tantā veſamā debet erūpere qd viro cōcepto mitaſ externa negocia p̄tractare. quim imo ſeīa i doſticijs muliebrib9. viz vero in arduis et viciſib9 ſe

m ij

reprimendi. et ne ad effectum ve
niant compescendi. **I**sta est eni
auicula que in mido carnis nostre
cubat. **I**sta est illa que abrahe sa
crificium fedat. et que thobie o
culos execat et obfuscat. **I**stam
necesse est qd permittamus in car
ne nostra viuere. sufficit tamē qd
pulos eius possimus tēperantia
retinere. **A**d hoc videtur facere il
lud. **leuitica. xxij.** qd mater et fetus
eius nō debebant in die eadez mi
molari. i. qd concupiscentia carnis
et ipsius mali actus non possunt
simul per hominem eneruari. **H**ic
ponitur illud. **Non arab in boue
et asino.** **I**tem. **Non indueris ve
stimento lino lanag. contexto.** sed
hoc habetur. **s. leuita. xix.** **¶ F**

Hic dicitur qd si quis oppres
seat puellam et clamauerit
dato qd nō audita fuerit. ipā nul
latenus punietur. **S**i vero non
clamauerit. tunc cum suo oppres
sore occidetur. **¶ Q**uod **¶ D**ic qd
clamor est confessio que quādoqz
non auditur. quādo constat inte
rius in sola cordis oratione. quāqz
auditur in verbali prolocutione.
Istud est ergo verum qd quando
dyabolus aliquam puellam. i. ali
quam personam per peccatum op
pimit. tunc vere si p confessionē
clamauerit dato qd sacerdotem a
liquem qui eam audierit nō iue
nerit. mortem perpetuam non in
curat. sufficit enim anime pecca
ta clamor cordis si non sit sac
dos qui audiat verbum oris. **p**s
**Clamauerunt ad dominum cum
tribularentur. et de necessitatibz
eorum eripuit eos.** **V**erumptam

si sit per peccatum oppressa et nō
clamauerit et nec vocem cordis
nec clamoris contra dyabolū op
pressorem emisert. tunc vna cū
dicto suo oppressore in eternū pe
nabit. **¶ G** **¶ V**l dic qd clamor
orationem signat. **Q**uotiens er
go dyabolus caro vl mundus per
temptationem vel tribulationez
nos nititur opprimere et per ma
lum consensum corrūpente toties
debemus ad deum p orationez cla
mare. et tunc si deuote e lamaue
rimus et dei auxilium imploraue
rimus. dato qd nos nō audiat. s
in peccatum collabi et a dyabolo
corrupti permittat. punitionem
tamen seu dampnationem nō in
currimus. quia scz quod in nob
erat fecimus. sed qui nos exau
dierit nō miuim. **S**epe enim oc
cultā dei dispensatione agitur qd
homo licet clamans et repugnās
in peccatum collabi permittatur.
vt dum fragilitatez suā experimē
to discit humilior habeatur iuxta
illud. **heb. v.** **Cum esset filius dei
didicit ex hys que passus est obe
dientiam.** **A**c si diceret qd filius dei
.i. iustus et predestinatus quādoqz
tēptationē vl peccatum patitur.
vt humilis et obediēs efficiat

¶ Caplm. x.

¶ A

Donūtūe hic dsequēt q
tuoz genera psonaz q
bz ingressus in ecclāz
vl ppetuo l ad tēpus
negabat. **P**rimi sūt illi q in mem
bris gñatiuis erāt l attrā l tū
cati scilicet eunuchus et similes.
m in

eum apud quē aduena aliqui fuis-
ti. et a quo nutritus. et beneficia-
at? dū eras paup aliquocies exti-
stisti. sed potius ipsuz recognosce
et dilige. **Nec** hēas verecundiā qz
paup aliquādo fuisti. sed poti⁹ re-
puta tibi ad gloriā. et pauperez
consanguineum noli cōtēpnere l
fugere. qm̄ nunc sit pauperior qm̄
vidisti. **Cui⁹** tamē sepe sit cōtra-
rium. quia multi sunt q̄ cū ad p̄f-
peritatē veniūt nūq̄ amplius ali-
quē pauperez parētē l osanguine-
um videre volunt. et illos apud
quos aliqui egeri fuerāt vilipen-
dūt iuxta illud. **puer. xix.** Fra-
tres pauperis hōis odēt eū. **C**
Nl dic q̄ filij israhel sūt religiosi
proumei v̄o et egypti sūt secula-
res et layci. qui scz ab ipsis nō de-
bēt abhōiari. s̄ poti⁹ in caritate et
beniuolētiā supportari. **Vñ. ho.**
xij. Infernū in fide suscipite.
Ammonites v̄ro et moabites. i.
peccōres et hereticos debēt p̄petuo
detestari. nec eoz gloriā frequē-
tare. **D**

Qum q̄s nocturno polluebat
sōpno l aliquā imūdiā cō-
trahēbat. statim extra castra exi-
te debebat. et in vespere lot⁹ aq̄
itruz redibat. sicut hic et sup̄ in
multis locis et passib⁹ cōtinetur.

Moz. ¶ Sic vere statim cū q̄s a
liquo mortali peccato polluitur ca-
stra p̄adyxi exire p̄ cōsideratiōē
tenetur q̄a scz statim debet imū-
dū se reputare. et cōhabita cōe s̄a-
ctorū indignum se eē iudicare. et
a tabernaculis p̄adyxi dignum
extra pelli et eici cogitare. quous
scz aqua compunctionis et confes-

sionis sit lotus. et quous in ipso
vespera venerit. i. quousqz ardoz
concupiscētie sit in eo diminit⁹
tunc enim potest castra mūdatus
intrare et de ingressu p̄adyxi
si sperare. **ps.** Ingredere in re-
quiem tuaz quia dñs benefecit t̄i
bi.

Hic p̄cipit q̄ filij israhel cū eēnt
in castris haberent locuz de-
putatum ad requisita nature. s.
ad purgandū ventrem. verūpta-
men semper vnum paxillū debe-
bant in balneo portare quo debe-
bāt trā fodere et stercus qd̄ ege-
sserāt operire. ne forte possz fedi-
tas dñm qui castra israhel circui-
bat offendere et ḡuare. **Moz. ¶**
Sic vere loquēdo moralit̄ hō pec-
cator debet extra castra. i. extra cō-
muniōē s̄ctorū se reputans cer-
to loco l coram sacerdote feditatē
suorum vitiōrum per cōfessionem
egerere et paxillo acute cōmpūc-
tionis terram humilitatis fodere
et terremtatem vilitatis prop̄e co-
gitare. et sic per satisfactiōē im-
mundiciam vitiōrum debet a dei
oculis qui castra cordis nostri cir-
cuit et considerat. i. a puniōe sue
iusticie contegere et celare. **Tūc**
ē m̄ feditas peccatorum nostrorū
a dei conspectu tegitur quādo qd̄
per confessiōem egestum est per
terram. i. per mortis memoriā l
p̄ satisfactiōē penitentiā operit̄
Terra enim est subiacens humili-
tas vel penitētie grauitas vel
nostra considerata terrestitas
que scz omnia dei oculi de nostris
peccatis satisfaciunt. et ipsa ne
amplius videantur sepehūt atqz

regunt. ps. Beati quorum remissa
sunt iniquitates et quorum tecta sunt
peccata. Et sic exponit Stephanus de
legato in sua postilla.

Hic adhibetur mandatum ubi
dicitur sic. Non tradas ser-
uum domino tuo qui ad te confuge-
rit. sed habitabit tecum. et in vi-
na vrbium tuarum requiescat. nec
conturbes eum. Nec offeres mercedem
de prostibulo nec panem carnis in do-
mo dei tui. Vineam proximi tui
ingressus tolle de viuis quantum tibi
placuerit. foras autem portate aliquid
tibi non licet. Segetem etiam ami-
ci tui si intraveris manu potes
tenere et comedere. falcem autem non po-
teris aliquid discerpere vel auferre.

Mor. Ista possunt applicari ad
multa. scilicet quod cum quis seruus di-
abolus mundi. scilicet secularis vel infi-
delis. ad fidem vel ad religionem con-
fugerit utpote quia relicta genti-
litate fidelis. vel relicto mundo re-
ligiosus factus fuerit. proculdu-
bio talis sic non uiter conuersus aut
fugiens non est exasperandus. nec
scandalis aut iniurijs molestandus
ne per turbationem aut scandalum
iteus ad manus domini sui scilicet mundi
vel dyaboli reuertatur. si potius est
supportandus. et in vna vrbium
nostrarum scilicet in ecclesia vel religio-
ne pacifice viuere permittendus. Cu-
ius tamen contrarium multi austeri
faciunt prelati in religione. qui sub-
ditos suos compellunt pre auste-
ritate sua ad primos dominos suos
scilicet ad mundum vel dyabolum
per apostasiam retroire. Quod et-
iam faciunt mali christiani. qui scilicet
per sua mala exempla et scandala

quandoque faciunt nouitee conuer-
sos ad fidem iterum ad usum genti-
litate redire. cum tamen dicat domi-
nus. **Math. xviii.** Si quis scanda-
lizauerit unum de pusillis qui in
me credunt. expedit ei ut suspensa
tur mola asinaria in collo eius.
et demergat in profundum maris.

S. q. Quantum ad illud pre-
ceptum de mercede meretricis. vel
de pretio carnis non offerendo potest di-
ci quod in hoc videtur dominus do-
na iniquorum penitus reprobare.
Carnis enim rapinam signat. mere-
tricis vero luxuriam designat. Ne-
igitur mala mulier possit dicere
se velle meretricari. ut de lucro ob-
lationem vel elemosinam faciat.
et ne dicat homo se velle rapere ut ex-
inde deum honoret vel pauperem
enuciat. reprobatur dominus utriusque
scilicet mercedem meretricis et pauperis
rapacitatis vel carnis. Ac si diceret
quod sibi non est accepta elemosina
vel oblatio que fit de lucro turpi-
tudinis vel de violentis acquisitis.
Non enim sunt facienda mala ut
veniant bonum ad. **Ro. in.** Unde etiam.
xxviii. Immolans ex iniquo ob-
latio est maculata. sequitur dona
iniquorum non probatur. **De vinea**
vero intus comedenda et non expo-
randa potest dici quod vinea fratris nei
christi est facta scriptura. de cuius vi-
uis. id est de cuius secretis et doctrinis
licitum est cuiuslibet se facere a de-
lectare. Verumptamen extra por-
tare. hoc est istas vias diuinarum
scripturarum ad exteriora mundi
negotia applicare nulli est licitum
vel concessum. Non enim vult
dominus quod illa que ad salutem

omnium conuenit in seculari
um negotiorum ritibus exponi
tur. et ob motum nimis studeat
ut ad oblationem. Quod est contra
illos qui in monachis canonicis
et alijs raris naturam. et scilicet
exhibent ratione sacras et sic
deputant. et extra illos etiam qui
ad mundi laudem et temporale vtilitatem
theologia predicant seu docent. **De**
delegato vero viciam manu dicitur
da non falcem trahenda. possimus di-
cere. quod leges viciam et ad viciam
uicelatio propter quod tunc planus
tunc intrare qui ipsi sapit ratione
examinare coram se. Sed
reuerentia non dicitur falcem dicitur
et auctoritatem scilicet apponit
et per viciam monachos ipse debet
manu ante se trahere et qui blaud
dicit non exarando primum cal-
ligat. **De autem dicitur** mercede de ill
quod punitur. et de quorum emendatione
plura loquitur quod alios si esset obli-
gatus. per viciam ipsi auctore pu-
mum et falcem vultus leges viciam
etiam iuxta illud. **Apocal. xviii.**
Quia falcem sua et meto qui manu
erant molles. **De**
De promissis quod si quis habet
viciam. que propter aliquam
soliditatem omnibus ipsi displicere
poterat libellum expudi sibi vate
et ipsa aliorum viciam dimittere et a
tam loco eius pulchritudinem accipere
Vimptamen sic erat quod ipsa sic
reprobata et sic creata domo vile
faciam non poterat amplius reha-
beret. sic si vultet viciam eam reape-
rebit ex sibi amplius expulsiore.
De **De** viciam et secularis vi-
cilia carnis concupiscentia. **Vx**

ammatum ordinantur in seculari
um negotiorum vñibus expēdan-
tur. vñ ob mundi vanitate studeā-
tur vñ addiscantur. **Q**uod ē contra
illos qui in mundanis cantilemīs
et alijs vanis dictaminibz et sciē-
tijs phibitis vtūtur sacris vñ et
dogmatibz. Et contra illos etiā qui
ad mūdi laudē et tēpale vtilitatē
theologiā poicāt seu docēt. **I**
De segete vero vicinā manu terēn-
da nō falce trūcāda. possumus di-
cere. q̄ seges vicinā ē cōditio l' con-
uersatio p̄xi. quā tūc platus dici-
tur intrare qm̄ ipsā incipit vñitāē
examinare corragē l' punire. **S**ed
reuera ipse nō debet falcem dure
et auste p̄nitionis statim apponē
s̄ p̄ dulces monitiones ipse debet
manu terē et fructare et q̄si blādō
do et nō exacerbandō p̄ximū cal-
tigā. **H**oc at̄ itēdo maxie de ill
q̄ penitēt. et de quoz e mēdatiōe
plati sperāt q̄a alias si esset obsti-
nat⁹ l' p̄ reuus possz austerē pu-
niri et falce iusticie seges vicinū
trūcari. iuxta illud. **A**pocal. xiiii.
Mitte falcē tuā et meto qm̄ matu-
rauit messis. **R**
Hic ponitur q̄ si quis hēbat
vxoꝝ. que propter aliquaz
feditatem oculis ipsi⁹ displiceret
poterat libellū repudiij sibi dare
et ipsā alteri viro dimittere et a-
liam loco eius pulchroꝝ accipē
Verumptamen sic erat q̄ ipsā sic
repudiatā et sic corā dom̄no vilē
factam nō poterat amplius reha-
bere. nec si vellet iterū eam reape-
licabat eaz sibi ampli⁹ copulare.
Mor. **V**xor feda ē secularis vi-
ta. l' etiā carnis cōcupiscētia. **V**x

or vero pulchra ē vita cōtempla-
tiua l' penitētia. **Q**uia igit̄ istud
est verum q̄ vxoꝝ nostra prima
scilicet vita secularis vel concupi-
scētia carnalis multas continet
i se feditates quaz p̄t vicijs spūa-
libus displicet. et eozū offendit
multipliciter voluntates. idē o il-
tis licitūm est talem vxoꝝ repu-
diare et dimittere. et ad pulchra-
oꝝ vxoꝝem scz ad vitam religio-
sam et cōtemplatiuam euolare a-
lya lippa et feda o imissa ad ra-
chelīs cōnubia transmerare. et i-
stā feda vxoꝝem scz carnis cōcu-
piscētia l' secularē vitam alijs
vicijs secularibus dimitte. **V**e-
rumptamen si sic fit q̄ ipse de hoc
peniteat et q̄ feda vxoꝝ scz penitē-
tia l' religio quaz assūpfit sibi dis-
plicet. et ad p̄mam vxoꝝem. i. vitā
secularē a carnalē dimissam redi-
te voluent illud facere n̄ poterit
quia scz nullus vite male quaz di-
misit et q̄ corā deo et hominibz fe-
da appuit iterato se cōmūgē va-
lebit q̄a scz hominī nō licet retro-
cedere. nec assūpto arduo p̄posi-
to retroire. q̄a sicut dicitur. **luc.**
ix. Nemo mittens manum suam
ad aratū et respiciēs retro ē ap-
tus regno dei. **V**el dic q̄ vxoꝝ fe-
da ē culpa. et pulchra ē grā. **S**i
ergo p̄ grā dimiseris culpaz ipsā
ampli⁹ recuperare non a bes. rē si
aut. s̄. **L**
Domin⁹ p̄cepit q̄ cū q̄s vxo-
rē accipiebat ire ad p̄liū nō
dēbat. sed cū vxoꝝe sua libere qui-
escat. **M**or. **Q**uod ad hoc p̄t al-
legari q̄ ille qui nouam vxoꝝem scz
grā l' religionē accipit a bello. i.
m v

secularium negotiorum tumultu
debet cessare. et quieti contempla
tionis vacare. ¶ **V**l dic contra
q̄ illi qui uxores accipiunt. et q̄
in carnis operibus se ingerunt.
nunq̄ ad bellandum contra vitia
vtilis sunt. ¶ **V**l dic q̄ vxor est
mundi prosperitas vel etiam car
nalis affectio zc. sicut. **S. i. Corin.**
vij Qui cū vxore ē sollicit⁹ ē q̄ sūt
mundi.

¶ **Capitulum vndecimum.** ¶ **A**

Hic ponitur vnuq̄
aliud mandatum pro
hibituum. vbi dicitur
Non accipies loco pig
noris inferiorem et superiorem
molam. animam enim suam appo
suit tibi. **Deute. xxvij.** ¶ **M**oz
¶ **I**stud communiter exponitur per
doctores de timore et spe. Timor
enim et spes sūt due spūales mo
le. timor inferior considerans infer
num que est pigra et immobilis.
spes vero superior considerans pa
radysum que est mobilis leuis et
agilis. In istas em̄ molas mēs
nostra voluitur et molitur. et a
fure. i. a superfluitate criminū
expurgat. Ista ergo duplex mo
la scilicet spes et timor non debet
impignorari. nec per peccatum
vsurario dyabolo obligari. quia
scilicet sine timore mens n. anuz
presumeret. et sine spe penitus
desperaret. et sic vtilis est spes q̄
collit periculum desperationis.
¶ **P**redicatora ergo l. prelato vide
tur illa scriptura dicere. q̄ neu

tram molacum istarū velit a pec
catore tollere. sed potius q̄ vtrāq̄
in eo studeat conseruare. **Iudicū**
p̄mo. Dedit ei pater suus iragu
um superius et iriguuz inferius
¶ **B.** ¶ **V**l si vis dic q̄ mola supe
rior que tenet farinam ne fureuz
euolet signat timorem. q̄ tenet
mentem ne euolet presumendo.
mola vero inferior que tenet fa
rinam ne inferius cadat est spes
que tenet mentem ne in infernū
torruat desperando. Neutra ergo
istatum molarum est ab homine
tollenda. sed vtrāq̄ i quolibet cō
seruanda. Cuius tamen contrari
um faciunt adulatores. qui aufe
runt homini molam timoris dum
promittunt peccatorū impunita
tem. et etiam quidam heretici de
solatores qui tollunt ab homine
molam spei dum predicant salu
tis impossibilitatem. Quales etiā
fuerunt nouatiani. qui dicebant
impossibile esse lapsuz post bap̄is
mum per penitentiam ad eandem
gratiam posse resurgere. ¶ **V**l dic
q̄ mola superior est nouum testa
mentum. inferior est antiquum.
quorum scz vtrūq̄ est necessariuz
et neutruuz per se sufficiēs seu fir
mum.

¶ **R**ecepit dominus q̄ cū q̄s
pign⁹ pauperis habebat ac
cipere. domum eius non debebat
intrare. sed quod sibi offerretur
pignus dēbat exterius expecta
re. ¶ **M**oz ¶ **I**stud inuenitur sic
expositum. q̄a scz per pignus pec
catoris intelligitur cōfessio delicti
eū. quā cū sacerdos vult accipere n̄
debet peccatorū violentiā facere. s̄

peccat⁹ q̄ vtilis cōfessio pign⁹
offerre et sperare. domum enim
sacerdotis hui⁹ nō debet intrare de pec
catis nimirū pign⁹ impendo. nec
cōfessionis scilicet inuestigādo
huc sic p̄ illi ad familia moueat pec
cator qui non inueniat presertim
de q̄ dicitur est ergo ut illud quod
quis nō offert expectat⁹. q̄
mōis p̄sonis indigent⁹. ¶ **Qu**
uer. xxij. s̄ q̄ vtrūq̄ mīsericordiam
in domo vult. Quia alia p̄sona
hic ē vtrūq̄ ta hui⁹. xij. q̄ dicit
supra tarta.

¶ **Capitulum duodecimum.** ¶ **A**

Quā dicit sine libens
debebat frater eius
vtrūq̄ ip̄s dēbat acci
pere et semē frater suo
motus iulitate. vtrūq̄ em̄ ipsa
q̄ dēbat nō sibi sed motus
frater atq̄ dēbat. ip̄s ad
optinus filius dicit q̄ in heredi
tate ip̄s dēbat. Si vtrūq̄ ip̄
se vtrūq̄ frater nolbat vtrūq̄ frater
accipere. s̄ semē ip̄s iulitate. tunc
ipsa mulier calanmēta ip̄s dēbat
s̄ solue. et in facie eius sp̄s.
et sic dēbat ip̄s ad vtrūq̄ altera. ¶ **M**oz
¶ **V**l vtrūq̄ dēbat. q̄ ip̄s vtrūq̄ p̄
nō iulitus. vtrūq̄ eius ē p̄sona.
frater eius sūt s̄ dicit. frater eius sūt
heredes et s̄ s̄. Ista ergo ē vtrūq̄
nō q̄ ip̄s alioque vtrūq̄. alioque pre
sentat heredes mortis. tūc
nulla ē q̄ vtrūq̄ eius viduata et
vtrūq̄ p̄sona. s̄ l. p̄p̄mo

potius quam voluntate confitendo pignus
offerat expectare. **D**omum con-
scientie sue non debet intrare de pec-
catis nimis profunde inquirendo. nec
circumstantias notas inuestigando
ne scilicet ipsum ad similia moueat pec-
cata que non nouerat persecutan-
do. **M**elius est ergo ut illud quod
quis nobis offert expectemus. quamquam
nimis profundius indagemus. **P**ro-
uer. xxv. **N**o queras iniquitatem
in domo iusti. **M**ulta alia ponuntur
hic. s. vide ea leuitici. xix. et alibi
supra tacta.

Capitulum duodecimum.

Quoniam aliquis sine liberis
decedebat. frater eius
uxorem ipsius debet acci-
pere et seminem fratris suo
mortuo suscitare. **U**xor enim ipsa
quod generabat non sibi sed mortuo
fratris attribuebatur. ipsiusque ad-
optiuus filius dicebatur quod in heredi-
tate ipsius succedebat. **S**i vero ip-
se vir frater nolens uxorem fratris
accipere seminem ipsius suscitare. tunc
ipsa mulier calciamenta ipsius debe-
bat soluere. et in faciem eius spuere.
et sic licebat ipsi ad virum alterum co-
pulari euolare. **D**eui. xxv. **Q**uod
dic si vis allegorice. quod iste vir p-
m. est prelatus. uxor eius est prelatus.
semine eius sunt subditi. fratres eius sunt
boni fratres et socii. **I**sta ergo est veri-
tas quod quando aliquis vir. id est aliquis pre-
latus beneficiatus moritur. tunc
necesse est quod uxor eius viduata ec-
clesiam vel prelatus. fratri suo propinquo

ipsius. id est alicui qui sit de gremio et
confraternitate ipsius coniugatus
et quod non extraneus sed magis conpar-
tita. confrater. canonicus. vel vicarius ad
istius uxoris regimen et coniugium
assumatur. a quo scilicet semine fratris
id est subditi et defuncti qui cum mor-
tuo commortui erant in fide et mo-
ribus suscitentur. quia scilicet sicut
dicitur. **P**rouer. xvii. **F**rater qui
adiuuatur a fratre quasi ciuitas
firma. **N**unquam enim debet extraneus
ad aliquam ecclesiam promoue-
ri. dum tamen in gremio et confrater-
nitate collegii possit idoneus repi-
ri. **S**i vero frater huius scilicet bonus
subditus nolit istam uxorem du-
cere. id est ad prelaturam promoueri
et forte non potest iam aliquis alius
idoneus reperiri. tunc alius remo-
tior poterit eligi et assumi. **V**erum
tamen ipsa mulier. id est ipsa ecclesia
talem se refutantem merito debet
contempnere et conspuere. et calca-
mento prouilegiarum nudare.
qui scilicet semine fratris. id est subditos de-
functi prelati noluit suscitare.
Vel dic quod vir mortuus est malus
prelatus. frater eius uiuus est bo-
nus doctor et gnarus. qui videns
fratrem suum. id est prelatum esse mor-
tuum. id est in scium et ignarum. et
propter defectum generationis. id est pre-
dicationis subditorum semine de nu-
dato. debet uxorem eius. id est eccle-
siam prochieam vel dyocessim ipsi-
us ibidem predicando accipere. et
negotium pro suo fratre sumere.
et semine nouorum filiorum ipsi fratri
suo spiritualiter generare. **Q**uod si fa-
cere noluerit calciamenta bonorum te-
poralium et subuocet elemosinarum

compatiendum. Unde seneca ad
neronem dicit. qd non est homine
vtendum prodige. Quod etiam
pilatus de xpo tenere voluit. du
ipsum laceratum ad iudeos ad
duxit. Ecce homo iqt. 2c. **Ioha
nis. xvij.**

Capitulum de cimum tertium. // A

Hic consequenter scilicet
xxvii. caplo et xxviii.
dicitur de altari de la
pidibus informibus e
dificando. sed de hoc factum est.
Exo. xix. Item de deuteronomio
in lapidibus scribendo. sed de hoc
vide **Iosue. viij.** Item de benedi
ctionibus et maledictionibus im
precandis. **Moyses.** Circa hoc
aduerte qd hic imprecant aliq bene
dictioes legem seruantibus. Itz
scienduz qd aliqui tribus israhel
reputabant ignobiles. quia des
cenderant de ancillis. sicut de ortu
patriarcharum apparet. **Gene.
xxxi.** Verumptame vt comestor
mquit. et ruz et sabulon qua qd
essent de literis vxoribus. etiam
quandoq inter ignobiles habeban
tur. ruzen quia cubile patris de fe
dauerat. et sabulon quia vltim⁹
lye fuerat. **Ista** igitur fuit veri
tas. qd trib⁹ nobiliores constitu
to erat sup monte garzim qd inter
pretatur diuisio vt factores le
gis benediceret. ignobiles steta
runt super monte ebal qd interpre
tatur wrago vt legis trasgresso
res maledicerent. **In** qbz mo
raliter potest notari qd nobilius
officium est benedicere qd maledi

cerē. et qd vici spūales et nobiles
et maxime predicatorum et illi qui
spūales sūt iudices magis studet
subditos ad obseruantiaz diuine
legis inducere pmittendo qd com
minando. amore qd timore. spe p
mij qd metu supplicij. **Contra** v^o
ignobilis trib⁹. i. iudices t⁹pales
magis mituntur subditos cōpellē
et a malo cohercere maledictioe
qd benedictioe. pena qd grā. timo
re qd amore. **Hom** ergo stant in
monte garzim qui interpretatur
diuisio. quia scz isti a mūdi tum
tibus vitijs et concupiscencijs se
diuidūt. **Mal** vero stant in mō
te ebal qui interpretatur wrago
quia scz p auaricia omia deuorat
et cōsumunt. qd scilicet isti balli
ui et seculares iudices qd alios cō
pellunt ad bonum hoc solum faci
unt ad eos deuorandum. et ad e
mendas et lucra temporalia emū
gendum. **Unde** dicitur **isra. xxxi.**
Deuorabunt eos morsu amarissi
mo.

Capitulum de amū quartū. // A

Post malas imprecaciones
seu maledictioes que
filijs israhel nisi legem
seruauerint promittū
tur dicitur sic. **Percutiet** te dñs
egestato. febre. frigore et ardore
corrupto aere et rubigine. **Sit** ce
lum quod supra te est eneam. et
terra quā calcas ferrea. **Det** domi
nus ymbrem terre tue puluerē.
et de celo descēdat super te cinis.
Tradat te domini⁹ corruētē ante ho
stes tuos. p viā vnaz igredians

ad eos. et p septe fugias. Omni
tpe calumpiaz sustineas nec heas
q liberet te. **V**rozē accipias et ali
us dormiat cū ea. **D**omū edifices
a alius habitet in ea. **V**ineā plā
tes et nō vindemies eā. **S**emētez
multā iaces in trā. et modiciū cō
gregab. **O**liuas habeb et non vn
geris oleo. **A**duena q tecū vtrfa
tur in trā ascēdet sup te et erit sū
limior. tu at de scēdes a eris inferi
or. **I**ste et multe alie maledcōes
impātur hic male seruātib⁹ dei
legē. **D**eute. xxviii. **¶** **M**or. **¶** **S**ic
reuera hodie ptim spūalit ptim
lraliter intellecte iste maledcōes
ipcant ill q mandata dñi vilipen
dunt. qā pccro sicut videm⁹ isti
pcaūtūtur egestate et fame auari
cie. febre male cōcupie. frigore in
deuotionis et desidie. ardore imū
dicie. corrupto aere luxurie. rubi
gine inuidie. **E**t ideo ipsi celū ere
um trā ferreā et pluuiā puluere
am hnt. qz celū effiat eis ereū. i.
dux et nulli⁹ influēcie emissiuū.
etiam trā ipis effiat ferrea. i. mu
tilis sterilis atqz sicca. aer etiā effi
at eis puluereus. i. sic⁹ turbine⁹
et ventosus et sic hnt puluere p
pluuiā. siccitate pro humiditate.
paupertate p opulentiā. qā pccr
to dū peccatores ab obseruātia le
gis et mādatoꝝ dei se retrahunt
oīa lō tpatia eis deficiūt nec a ce
lo influencia nec ab aere pluuiā
nec a terra fructuum copia sicut
esset necesse puemūt. **Vñ. Jhē.**
in. Posuisti terram in fornicatio
mbz tuis. ideo phibite sūt stille
pluuiāz. et serotinus pmbet nō
hiet. Et sic sequitur q illi q habēt

olivas nō vngūtū oleo. illi qui
multū frumētū in terra iacūt pa
tū recolligūt. illi qui habēt vro
res vitupera incurēt. **S**ic etiam
fit qz tales a suis hostib⁹ ad litte
rā supeditantur. et ipsis depau
patis aduene q sūt cū eis scz vfu
rarij et extranei de bonis eoz di
tātur. qz breuit deludēdo pccā no
stra causa sūt quare paupertates li
tes guerras et vitupera incuri
mus. totuz fit p eo qz diuine le
gis mādata nō custodiūm⁹. **I**
re. v. Iniquitates vrē declinaue
rūt hoc. et peccata vrā phibueūt
bonū a vob. qz iuēti sūt i populo
meo impij zē. ¶ B. ¶ **I**sta possūt
moralit et allegorice dia cōtra il
los malos ecclesiasticos. qui auz
sint filij israhel. i. deū p hō et scē
tiā vidētes. et hēditatē ecclē tāqz
filij legitimi possidentes. ipsi tñ
legem et mādata de i nō custodiūt
qāpt multa mala tpatia et spūa
lia incurēt. **E**t m est qz isti hōis
pacūtūtur esuriam auaricie. febrez
cōcupiscēcie zē. vt sup. **E**t ideo fit
qz celū sup ipsos ē ereū. i. qz sup
nores sui scz pncipes et plati sūt
eis crudelēs et clamorosi panē a
brigosi. **T**erra etiā quā calcant ē
eis ferrea qz. i. inferior plus qui
p trā intelligit ē eis ducus ideo
t⁹ ferre⁹ et auster⁹. **E**t qd pl⁹ est
isti recipiunt puluere p pluuiā. i.
temporalia que sūt hic puluis ā
te faciem venti recipiunt pro ce
lesti gratia. terrena expectant
vel acceptant pro spūali influen
cia. et pro eterna gloria finalit
de celo de scēdet sup eos am. i. in
ferni ardor et mēdium. **I**sta em

procedat hōis pccro qm qd
sicut legem in non custodiū
mādeo multa mala incurim⁹
crudelēs et malos supnores et
crudelēs in vrōres mādum⁹. et
quod dicitur spūalia cum tra
ditio et dicitur cum tempora
lia dicitur. **E**cce igitur
iam ante oculos nostros scz by
solū dicitur et murmurū spū
litate incurim⁹. i. qd pccro vnam
viaz scz pccro am aut pccro
tūmū v pccro penitentiā dicit
eos vnam. i. iplos tam nō si
cimus. in mo eos pccro pccro
pccro septem mōdū vna sūgi
entis mōdū eis sūcumbim⁹ a
pccro. i. qz tam dicit nō pccro
pccro dia alio quod pccro
i capitulo pccro. **D**icit viam v
nam veniet contra te. et pccro
am fugiet a facie tua. **E**t bre
uiter omni die patimur calump
niam et a spūalibus et temporalibus
inimicis. et nullus est qui li
beret nos. quia ad litteꝝ dom⁹
nostras vncas armata et boues
et alinos seculares capiunt. vro
res nostras. i. ecclesias et bñficia
aliam scz ambrosi et symonida
a nobis auferunt. et cum eis dor
munt. et ad uenē qui nobiscum
resistant. i. laya a minoras stat⁹
inimicis sup caput nostrum al
ferunt. et nos sibi subiciunt et
liberant. que scz omnia pcca
ta nostra faciunt. **E**zech. xxiii.
Sicut dicitur fornicationes tue
faciunt tibi hō. **¶ C. ¶** **¶**
hō modo dicit qz iam i ecclesia ce
lesti ardor et mēdium est. i. du
bitat hōis pccro hōis hōis

procholor se hnt per ordinem qa
scilicet legem dei non custodiui
mus ideo multa vicia incurrim9
crudeliter et malos superiores et
rebelles inferiores inuenimus. et
quod deterius est spūalia cum ter
renis. et eterna cum tempora
libus comutamus. **E**cce igitur
iam ante hostes nostros scz oya
bolum carnem et mundum spūa
liter corruimus. a q̄q̄ per vnam
viam scz per gratiam aut per bap
tismum vl per penitentiam cōtra
eos veniamus. ipsos tamē nō vi
amus. immo eos per septem vias
.i. per septem mortalia vicia fugi
entes coram eis succumbimus a
perimus. ita q̄ iam de nob̄ potest
dyabolo dici illud quod ponitur
ī capitulo p̄cedeti. **P**er viam v
nam venient contra te. et per sep
tem fugient a face tua. **E**t bre
uiter omni die patimur calump
niam et a spūalibus et temporalibus
inimicis. et nullus est qui li
beret nos. quia ad litteraz dom9
nostras vineas armeta et boues
et asinos seculares rapiunt. vxo
res nostras .i. ecclesias et bñficia
alieni scz ambitiosi et symoniaci
a nobis auferunt. et cum eis dor
miunt. et aduene qui nobiscum
versantur. .i. layci a minores stat9
homines super caput nostrum as
cendunt. et nos sibi subiciunt et
submitunt. que scz omnia pecca
ta nostra faciunt. **Ezech. xxiiij.**
Scelus tuum et fornicationes tue
fecerunt tibi hec. **¶ C q̄ M**
alio modo dic q̄ iam ī ecclesia ce
lum. .i. deus noster est creus. .i. du
rus et siccus per sue gratie subtra

ctionem. terra. .i. populi s̄boiti vi
dentur ferrei per obstinationem
et indurationem. pluuia. .i. doc
trina videtur puluereā et ane
rea per auaricie finalem intentio
nem. scientie enim et doctrine ec
clesie que per pluuiam designan
tur puluere sunt. inq̄tum scilz
ad aggregandum puluerem di
uicatum ordinantur. vt patet
de scientijs ciuilibus et munda
nis. ita q̄ ecclesia iam potest di
cere illud. **Job. viij.** **E**cce nūc
ī puluere dormio. **E**tiam per
puluere accipere possumus bo
na temporalia. quia scilicet ita
est q̄ tota pluuia id est tota con
solatio nostra est ī puluere atq̄
rendo et terrenorum anere colli
gendo. **Psalm. lxxv.** **S**erpent
pulus panis eius. **Q**uid plu
ra? **I**am videmus q̄ ī ecclesia
predicadores multum semen bo
ne doctrine seminant. parum ta
men de fructu salutis animarum
reportant. **M**ultas habet eccle
sia oliuas et vineas. id est multos
diuites et pingues. qui tamen o
leum elemosinarum et vinum
consolationum alijs non distillāt
Abacuc. iij. **N**on erit germen
ī vineis. mentietur opus oliue
et arua non afferent cibum. et
cetera.

¶ Explicat Liber Deuteronomij

¶ Incipit Liber Josue